

Postanowienie z dnia 2 grudnia 1999 r.

III KKO 2/99

Rozpoznanie sprawy strażaka o odszkodowanie za szkodę wyrządzoną z winy zatrudniającej go jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej należy do właściwości sądu, z wyłączeniem drogi administracyjnej.

Przewodniczący: SSN Andrzej Wasilewski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel, przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości Barbara Łochowska, przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Leszek Falkowski.

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym, po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 1999 r. na posiedzeniu jawnym sprawy z wniosku Stefana W. o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego o właściwość między Sądem Rejonowym-Sądem Pracy w Inowrocławiu a Komendantem Głównym Straży Pożarnej w W. w przedmiocie wypłacenia odszkodowania.

p o s t a n o w i ł:

u z n a ć, że właściwym do rozpoznania tej sprawy jest Sąd Rejonowy w Inowrocławiu.

U z a s a d n i e n i e

Stefan W. w trybie określonym w art. 192 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego domagał się rozpatrzenia sporu o właściwość między Sądem Rejonowym w Inowrocławiu a Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej i ustalenia organu właściwego do rozpoznania jego sprawy. Sprawę tę określa dochodzone przez Stefana W. od Komendanta Rejonowego Państwowej Straży Pożarnej w I. odszkodowanie z tytułu szkody wynikłej z zaniedbania zgłoszenia do PZU wypadku któremu wnioskodawca uległ w sierpniu 1992 r. Odpowiedzialności odszkodowawczej tego Komendanta (lub Państwowej Straży Pożarnej określonej we wnios-

ku jako zakładu pracy) upatruje Stefan W. w tym, że zaniedbany został obowiązek zakładu pracy zgłoszenia wypadku do PZU w związku z grupowym ubezpieczeniem na życie, co w konsekwencji doprowadziło do utraty świadczenia wynikającego z tego ubezpieczenia wobec przedawnienia.

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym zważyło, co następuje:

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Inowrocławiu postanowieniem z dnia 15 lutego 1999 r. [...] przekazał sprawę do rozpoznania Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej. Sąd ten uznał, że skoro powód wykonywał służbę w Państwowej Straży Pożarnej na podstawie mianowania na stanowisko służbowe, to oznacza, że pozostawał w stosunku służbowym o charakterze administracyjno-prawnym z taką konsekwencją, że spory z tego stosunku służbowego należą do wyłącznej kompetencji organów służbowych.

Z kolei Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w T. decyzją z dnia 4 sierpnia 1999 r., po rozpoznaniu odwołania Stefana W. od decyzji Komendanta Państwowej Straży Pożarnej w I. uznającej bezzasadność dochodzonego w sprawie roszczenia odszkodowawczego, uchylił zaskarżoną decyzję i umorzył postępowanie w sprawie. W uzasadnieniu powyższej decyzji Komendanta Wojewódzkiego wskazano, że dochodzone przez Stefana W. odszkodowanie nie jest sprawą ze stosunku służbowego strażaka. Umowa grupowego ubezpieczenia pracowników jest umową cywilno-prawną, a ewentualna odpowiedzialność zakładu pracy (Komendy Straży Pożarnej) może być oceniona jedynie na podstawie przepisów prawa cywilnego przed sądem cywilnym. Ponadto brak jest podstawy prawnej (przepisów) upoważniającej organ administracji do rozstrzygnięcia tego rodzaju sprawy cywilnej. Nie można zatem wydać decyzji w sprawie cywilnej, jeżeli brak w tym zakresie szczególnego przepisu upoważniającego do rozstrzygnięcia administracyjnego.

Kolegium Kompetencyjne stwierdziło przede wszystkim, że zachodzą określone w art. 190 § 1 i art. 192 § 2 pkt 2 przesłanki do rozpatrzenia sporu o właściwość. W świetle bowiem wyżej przedstawionych orzeczeń nie może być wątpliwości, że w sprawie Stefana W. o odszkodowanie za niewłaściwy uznał się zarówno sąd jak i organ administracji państwowej.

Jeżeli chodzi o ocenę stanowisk wyrażonych w obu orzeczeniach, to nie budzi zastrzeżeń decyzja Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w T.,

natomiast bezzasadnie odmówił rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy w Inowrocławiu. Dla kwalifikacji przedmiotowej sprawy jako sprawy administracyjnej w żadnym razie nie jest wystarczające to, że powód pozostaje w stosunku służbowym (administracyjnym), jak to przyjął Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Inowrocławiu. Problem bowiem polega na tym – jak to z kolei prawidłowo wyjaśniono w decyzji Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej - że dochodzone w sprawie roszczenie odszkodowawcze Stefana W. wynika ze stosunku cywilnoprawnego. Chodzi wszak o odpowiedzialność odszkodowawczą za szkodę wyrządzoną – jak to określono w podstawie faktycznej roszczenia – z winy strony pozwanej, polegającej na zaniedbaniu obowiązku nie należącego do stosunku służbowego. W podstawach roszczenia odszkodowawczego Stefana W. nie ma niczego co wchodziłoby do zakresu stosunku służbowego ukształtowanego przepisami ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. Nr 88, poz. 405). Należy jeszcze zwrócić uwagę na dwa argumenty przekonywająco przedstawione w uzasadnieniu decyzji Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w T. Dla przyjęcia stanowiska wyrażonego w postanowieniu Sądu Rejonowego w Inowrocławiu jakoby sprawę należało rozstrzygnąć decyzją administracyjną niezbędne byłoby wskazanie podstawy prawnej do tego upoważniającej (art. 6 KPA i art. 104 KPA). Tymczasem takiej podstawy nie ma. Natomiast stosownie do art. 2 § 1 KPC rozpoznanie sprawy cywilnej należy do sądu powszechnego.

Uznając, że właściwym do rozpoznania tej sprawy jest sąd powszechny, Kolegium Kompetencyjne stanęło na stanowisku, że nie zachodzi tu właściwość sądu pracy. Nie chodzi tu bowiem o sprawę z zakresu prawa pracy, skoro powód pozostawał w stosunku służbowym, a nie w stosunku pracy, co oznacza, że dochodzone przez niego roszczenie nie mogłoby być kwalifikowane jako roszczenie ze stosunku pracy lub z nim związane w rozumieniu art. 476 § 1 pkt 1 KPC.

Z powyższych przyczyn Kolegium Kompetencyjne postanowiło o uznaniu Sądu Rejonowego w Inowrocławiu jako właściwego do rozpoznania sprawy (art. 516 KPC w związku z art. 195 KPA).

=====